

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **J. S. H. N.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 5. 2015, č. j. OAM-379/ZA-ZA04-LE05-2014, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 5. 2016, č. j. 29 Az 18/2015 – 101,

t a k t o :

- I. Kasační stížnosti **se** odkladný účinek **nepřiznává**.
- II. Zástupcem žalobce **se ustanovuje** Mgr. Bc. Filip Schmidt, LL.M., advokát, se sídlem Helénská 1799/4, Praha 2 - Vinohrady.
- III. Žalobce **se vyzývá**, aby ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení doplnil kasační stížnost o důvody, pro které napadá rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 5. 2016, č. j. 29 Az 18/2015 – 101.

O d ů v o d n ě n í :

[1] V záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) shledal žalovaný žádost žalobce, původem pravděpodobně z Íránské islámské republiky, o udělení mezinárodní ochrany nepřipustnou podle § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, s odůvodněním, že se jednalo o v pořadí již osmou žádost a žalobce ji nepodložil žádnými novými skutečnostmi. Řízení o udělení mezinárodní ochrany proto žalovaný zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu. Krajský soud v Hradci Králové následně v záhlaví uvedeným rozsudkem (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“) žalobu podanou proti napadenému rozhodnutí zamítl.

[2] Proti napadenému rozsudku brojí žalobce (dále jen „stěžovatel“) blanketní kasační stížností. Současně žádá o ustanovení zástupce z řad advokátů, konkrétně Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL.M., což odůvodňuje tím, že se jmenovaný advokát specializuje na problematiku cizineckého a azylového práva, a ke své žádosti o ustanovení zástupce přikládá vyplněný formulář *potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech* ze dne 29. 6. 2016.

[3] Stěžovatel taktéž podává návrh přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Uvádí, že v důsledku nepřiznání odkladného účinku jeho žalobě krajským soudem ztratil postavení žadatele o mezinárodní ochranu a nemohl bydlet v Pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí. Začal tedy žít jako bezdomovec a nemohl pracovat, neboť povolení k zaměstnání nelze získat bez průkazky žadatele o mezinárodní ochranu. V současné době nemá finanční prostředky a žije z toho, co dostane na ulici. Pokud Nejvyšší správní soud přizná jeho kasační stížnosti odkladný účinek, získá stěžovatel opětovně status žadatele o mezinárodní ochranu, nebude muset žít na ulici a bude se moci vrátit do pobytového střediska. Nadto se stěžovatel domnívá, že je jeho kasační stížnost důvodná. Argumentuje, že je nevyhostitelnou osobou, což dokládá tím, že íránské orgány vydaly negativní stanovisko ve věci vystavení cestovních dokladů. Tvrdí, že dle zprávy Interpolu již není veden v íránském registru obyvatel a stal se osobou bez státní příslušnosti. Jeho vyhoštění proto nebylo možno realizovat. V současné době tak hrozí, že bude opakovaně vzat do vyhošťovací vazby, čímž by však ve smyslu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci Kim proti Ruské federaci došlo k porušení čl. 5 odst. 1 písm. f) Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Evropská úmluva“). Vzhledem k tomu, že jeho vyhoštění není fakticky realizovatelné, dojde dle stěžovatele opětovně ke zbytečnému omezení jeho svobody a k dalšímu porušení Evropské úmluvy. Za těchto okolností jsou dle stěžovatele naplněny předpoklady pro vyhovění jeho návrhu.

[4] Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že přiznání odkladného účinku má být vyhrazeno jen pro ojedinělé případy, nikoliv pro situace, v níž se ocitá každý stěžovatel, jehož kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona. Věc Kim proti Ruské federaci byla dle žalovaného skutkově odlišná od věci stěžovatele, neboť stěžovatel nepochází z Uzbekistánu, není zajištěn a v průběhu azylového řízení sdělil, že má státní občanství Íránské islámské republiky. Žalovaný poukázal také na to, že se jedná již o osmou neúspěšnou žádost stěžovatele o udělení mezinárodní ochrany, účelem azylové procedury přitom není legalizace pobytu na území České republiky.

[5] Podle § 107 odst. 1 ve spojení s § 73 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), lze kasační stížnosti přiznat odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro stěžovatele nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

[6] Soudní řád správní koncipuje institut odkladného účinku jako mimořádné opatření. Jedná se o výjimku z pravidla, která musí být vyhrazena pro ojedinělé případy, jež naplňují zákonem předepsané podmínky. Povinnost tvrdit a prokázat vznik újmy přitom má stěžovatel, od něhož se tak především očekává dostatečně konkrétní a individualizované tvrzení o tom, že mu v důsledku napadeného rozhodnutí vznikne nepoměrně větší újma než jiným osobám, vysvětlení, v čem tato újma spočívá, a uvedení jejího rozsahu. Vylicení podstatných skutečností o nepoměrně větší újmě musí svědčit o tom, že negativní následek, jehož se stěžovatel v souvislosti s rozsudkem krajského soudu obává, by pro něj byl zásadním zásahem.

[7] Podání žaloby a kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany má v převážné většině případů odkladný účinek *ex lege*. Výjimky z tohoto pravidla plynou z § 32 odst. 2

pokračování

ve spojení s § 32 odst. 5 zákona o azylu. Mimo jiné v případech, kdy byla opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany shledána rozhodnutím správního orgánu nepřipustnou pro absenci nových, dříve neposouzených skutečností či zjištění, nemá žaloba proti takovému rozhodnutí ani následná kasační stížnost odkladný účinek ze zákona. Že v důsledku takové legislativy neúspěšný žadatel ztrácí postavení žadatele o udělení mezinárodní ochrany a z toho plynoucí výhody a práva, je logickým, zákonodárcem předvídaným následkem. Pokud by správní soudy přiznávaly odkladný účinek žalobám či kasačním stížnostem, v nichž tvrzená vážná újma spočívá toliko v nemožnosti získat povolení k zaměstnání, setrvat v pobytovém středisku či dostávat stravu nebo kapesné, vedl by takový přístup k automatickému vyhovování všem návrhům na přiznání odkladného účinku ve věcech týkajících se mezinárodní ochrany, neboť vyjmenované následky jsou vlastní každému případu, v němž žadatel nebyl se svou (opakovanou) žádostí o udělení mezinárodní ochrany úspěšný. Tím by byl zcela popřen úmysl zákonodávce nepřiznat všem žalobám a kasačním stížnostem ve věcech mezinárodní ochrany odkladný účinek *ex lege*, ale ponechat v případech jako je tento na pečlivém zvážení soudů, zda jsou zde specifické okolnosti, které přiznání odkladného účinku v dané věci odůvodňují.

[8] Stěžovatel kromě zákonodárcem předvídaných důsledků neudělení mezinárodní ochrany, které vzhledem ke shora uvedenému nedosahují intenzity potřebné pro vyhovění návrhu na přiznání odkladného účinku, navíc tvrdí, že je nevyhostitelnou osobou a obává se toho, že bude opětovně vzat do vyhošťovací vazby, následkem čehož by dle jeho názoru bylo porušení čl. 5 odst. 1 písm. f) Evropské úmluvy. K tomu Nejvyšší správní soud podotýká, že napadeným rozhodnutím bylo zastaveno řízení o mezinárodní ochraně, zatímco obavy stěžovatele jsou spojeny až s případným rozhodnutím o jeho vyhoštění z České republiky. Důvody, pro které stěžovatel žádá o přiznání odkladného účinku, se tak zjevně míjí s předmětem přezkoumávaného správního rozhodnutí, resp. rozhodnutí soudu. Nadto lze pro úplnost konstatovat, že pokud policie rozhoduje o vyhoštění cizince podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), je povinna vyžádat si závazné stanovisko o tom, zda je vycestování cizince možné (§ 120a ve spojení s § 179 zákona o pobytu cizinců), a v případě, že tomu tak není, uvést tuto informaci v rozhodnutí o vyhoštění, načež Ministerstvo vnitra udělí cizinci vízum k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění (§ 120a odst. 4 a § 33 odst. 3 zákona o pobytu cizinců). Ke stěžovatelově obavě z opětovného umístění do vyhošťovací vazby lze na okraj poznamenat, že kromě toho, že se nejedná o bezprostřední následek spojený s napadeným rozhodnutím, jde pouze o možnou, nikoli reálnou hrozbu. To platí o to spíše v situaci, kdy dle § 80 odst. 3 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, soud v trestním soudnictví neuloží trest vyhoštění tehdy, pokud se nepodařilo zjistit státní příslušnost pachatele, a kdy z usnesení Obvodního soudu pro Prahu 4 ze dne 17. 6. 2014, sp. zn. 2 T 147/2013, založeného ve správním spise, vyplývá, že státní příslušnost stěžovatele není jistá.

[9] S ohledem na shora uvedené Nejvyšší správní soud uzavírá, že se stěžovateli nepodařilo prokázat, že mu v důsledku nepřiznání odkladného účinku vznikne vážná újma odůvodňující, aby bylo jeho návrhu vyhověno. Tím, že Nejvyšší správní soud nepřiznal

stěžovatelově kasační stížnosti odkladný účinek, v žádném případě nepředjímá své budoucí rozhodnutí o věci samé.

[10] Nejvyšší správní soud dále posoudil stěžovatelovu žádost o ustanovení zástupce. Podle § 35 odst. 8 věta první před středníkem s. ř. s. *navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát.* Z uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou kumulativně splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[11] V nynějším řízení jde o věc mezinárodní ochrany cizince, která je přímo ze zákona osvobozena od soudních poplatků, a to na základě § 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Ve vztahu ke splnění první podmínky pro ustanovení zástupce spočívající v tom, že jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, však nejde o určující skutečnost. Jak Nejvyšší správní soud konstatoval ve svém rozsudku ze dne 24. 8. 2011, č. j. 4 Azs 22/2011 - 46, skutečnost, že stěžovateli svědčí věcné osvobození od soudního poplatku, sama o sobě neznamená splnění jedné z podmínek pro ustanovení zástupce podle § 35 odst. 8 s. ř. s., pro které je podstatné naplnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků pro nedostatek prostředků. Soud proto musí pro účely rozhodnutí o ustanovení zástupce posuzovat, zda jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků stanovené v § 36 odst. 3 s. ř. s., i v těch případech, kdy se k řízení váže věcné osvobození od soudních poplatků.

[12] Nejvyšší správní soud přitom dospěl k závěru, že stěžovatel splňuje i podmínky pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. Stěžovatel zdejšímu soudu prostřednictvím vyplněného formuláře *potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce* osvědčil, že nemá žádné příjmy ani majetek, nepobírá sociální dávky ani dávky hmotné nouze a přespává v noclehárně pro bezdomovce Armády spásy, přičemž ubytování za něj uhradila Organizace pro pomoc uprchlíkům. Nejvyšší správní soud konstatuje, že povaha napadeného rozhodnutí a stěžovatelem důvěryhodně vyličená majetková situace, která svědčí o nedostatku prostředků na jeho straně, odůvodňují závěr, že stěžovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků dle § 36 odst. 3 s. ř. s. pro nedostatek prostředků. Co se týče druhé podmínky pro ustanovení zástupce, tu není v řízení o kasační stížnosti třeba zvláště zkoumat, neboť zastoupení advokátem je zde povinné (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tedy ustanovil stěžovateli k ochraně jeho práv zástupcem advokáta Mgr. Bc. Filipa Schmidta, LL.M., jehož stěžovatel ve své žádosti jmenoval a který se na problematiku azylového práva zaměřuje (viz informace dostupné z www.cak.cz).

[13] Kasační stížnost stěžovatele neobsahuje všechny náležitosti podle § 106 odst. 1 s. ř. s., konkrétně uvedení důvodu kasační stížnosti. Stěžovatel byl proto soudem vyzván, aby uvedl, z jakého důvodu ve smyslu § 103 odst. 1 s. ř. s. byla kasační stížnost podána a takto uvedený důvod skutkově a právně konkretizoval. Stěžovatel naproti tomu pouze sdělil, že kasační stížnost podává podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., aniž by důvod blíže specifikoval. Není tedy patrné, jaká pochybení krajskému soudu vytýká, se kterými

pokračování

právními názory nesouhlasí, které závěry má za nepřezkoumatelné apod. Nejvyšší správní soud proto stěžovatele vyzývá k odstranění nedostatků kasační stížnosti. Stěžovatel je povinen kasační stížnost doplnit ve lhůtě jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení (§ 106 odst. 3 s. ř. s.).

[14] Soud rovněž vyzývá zástupce stěžovatele, aby vyčíslil odměnu za zastupování a sdělil soudu, zda je plátcem daně z přidané hodnoty, jakož i číslo bankovního účtu, na který přiznanou odměnu poukázat. Pokud tak neučiní, bude o odměně rozhodnuto na základě skutečností zřejmých ze spisu.

[15] Veškeré písemnosti je třeba zaslat ke sp. zn. 2 Azs 175/2016 na adresu Nejvyšší správní soud, Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, případně elektronicky na elektronickou podatelnu (podatelna@nssoud.cz) nebo do datové schránky Nejvyššího správního soudu (wwjaa4f).

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. července 2016

Došková

JUDr. Miluše
předsedkyně senátu

Přílohy (*pro ustanoveného zástupce stěžovatele*):

Kasační stížnost stěžovatele ze dne 29. 6. 2016

Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 31. 5. 2016, č. j. 29 Az 18/2015 – 101

Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 6. 5. 2015, č. j. OAM-379/ZA-ZA04-LE05-2014